

A356-1/2010.
(A356-1/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottság
A 2002 és 2010 között és különösen 2006 őszén az állam részéről a politikai
szabadságjogokkal összefüggésben elkövetett jogsértéseket vizsgáló albizottságának
2010. május 27-én, csütörtökön, 15 óra 36 perckor
az Országház főemelet 58. számú tanácstermében
megtartott üléséről

* *A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

Napirendi javaslat	3
Az ülés résztvevői	4
Elnöki megnyitó, a napirend elfogadása	6
Az albizottság munkatervének megvitatása és elfogadása	6
<i>Hozzászólások</i>	<i>7</i>

Napirendi javaslat

1. Az albizottság munkatervének megvitatása és elfogadása
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Dr. Gulyás Gergely** (Fidesz), az albizottság elnöke

Ékes Ilona (Fidesz), az albizottság alelnöke

Dr. Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik), az albizottság alelnöke

Balog Zoltán (Fidesz)

Csöbör Katalin (Fidesz)

Wittner Mária (Fidesz)

Helyettesítési megbízást adott

Varga László (KDNP) dr. Gulyás Gergelynek (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Morvai Krisztina európai parlamenti képviselő (független képviselő,
Jobbik Magyarorszáért)

(Az ülés kezdetének időpontja: 15 óra 36 perc)

Elnöki megnyitó, a napirend elfogadása

DR. GULYÁS GERGELY (Fidesz), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Szeretettel köszöntök mindenkit a 2002 és 2010 között és különösen 2006 őszén az állam részéről a politikai szabadságjogokkal összefüggésben elkövetett jogsértéseket vizsgáló albizottság első ülésén. Köszöntöm a bizottság valamennyi tagját, közülük többen is érdemeket szereztek az eseményekben, mint Balog elnök úr, Gaudi-Nagy Tamás képviselő úr. Szintén köszöntöm Morvai Krisztina európai parlamenti képviselő asszonyt, köszönjük, hogy megtisztelte a bizottságot a személyes részvételével. Ő is azok közé tartozik, aki érdemeket szerzett ennek az ügynek a részleges feltárásában. A bizottság célja éppen az, hogy ez a részlegesség ne maradjon így, törekedjünk a teljeskörűsége, és ezen az első ülésünkön a munka irányát kellene meghatároznunk.

Mindenekelőtt kérem, hogy a napirendről szavazzunk. A napirendi javaslat: az albizottság munkatervének megvitatása és elfogadása, továbbá – ha van ilyen – az egyebek. A bizottság határozatképes, magam Varga László képviselő urat helyettesítem, egyébként pillanatnyilag 7 tagból áll a bizottság, összesen hatan vagyunk jelen, csak az LMP képviselője nincs itt. Kérem, szavazzunk a napirendről. Ki támogatja az előterjesztett napirendet? *(Szavazás.)* Köszönöm. Ellenpróbát kérek. *(Nincs jelzés.)* Tehát tartózkodás és ellenszavazat nélkül, egyhangúlag elfogadtuk a napirendet.

Az albizottság munkatervének megvitatása és elfogadása

Annyiban tennék a munkatervre röviden javaslatot – aztán természetesen mindenkit, aki hozzá kíván szólni, meghallgatunk –, hogy a bizottság munkájának alapos és sikeres véghezviteléhez feltétlenül szükséges lenne, hogy valamennyi olyan okirat birtokába kerüljünk, amelyekre eddig nem nyílt mód, részben azért sem, mert a korábbi kormányzati vezetés ezeket az iratokat – ha megvannak még – nem bocsátotta sem az emberi jogi bizottság, sem a Civil Jogász Bizottság rendelkezésére, és általánosságban is el voltunk ezektől zárva. Tehát javasolom, határozzuk meg pontosan, hogy melyek azok a szervek, amelyeket ezzel meg kell keresni – nyilván a rendőrség természetes és magától értetődő –, melyek azok az iratok, amelyekre szükségünk van, és ezeket kérjük be a lehető leghamarabb. Jövő héten hétfőn az ezzel kapcsolatos megkeresések el is mehetnek, és azt követően pedig ezeknek az iratoknak a birtokában lesz mód arra, hogy a további irányt meghatározzuk, illetve a szükséges lépéseket megtegyük.

Ami még nagyon fontos – nyilván a jelenlévők előtt ismert –, hogy az új kormány miniszterelnöki megbízottat fog kinevezni ugyanennek az ügynek a vizsgálatára. Maga az albizottság létrehozása a miniszterelnöki megbízotti tisztség várományosával, Balsai István miniszter úrral egyeztetett volt. Tehát ennyi kérése neki is volt, és ezt most hadd tolmácsoljam a jelenlévők felé, hogy az együttműködés érdekében számára is nagy segítség lenne, ha minden elérhető irat, amit bárhonnan be lehet kérni, a bizottság rendelkezésére állna, ezeket ebben az esetben az ő rendelkezésére is bocsátanánk. Majd külön fogom javasolni, döntsünk arról, hogy Balsai Istvánnak – akit képviselőként ez egyébként is megillet, de formálisan is – teljes körű betekintése legyen azokba az iratokba, amelyekkel a bizottság majd dolgozni tud.

Első körben mindenképpen szükségesnek tartom a rendőrség megkeresését, hogy a műveleti tervet, a parancsnoki beszámolókat, illetve azokat a jegyzőkönyveket, amelyek az egyes rendőri intézkedéseket rögzítették, hiánytalanul juttassák el a bizottság részére. Általánosságban most már a rendőrség részére is elegendő olyan megkeresés, ami azt tartalmazza, hogy egyébként pedig minden olyan iratot, ami ezen túlmenően is fontos lehet, bocsássák a bizottság rendelkezésére.

Ezen túlmenően pedig szeretném kérni mindenkitől, hogy röviden – már csak azért is, mert nemsokára miniszteri meghallgatás kezdődik – legyen szíves elmondani, milyen véleménye van a bizottság további munkatervével kapcsolatban, illetve ha esetleg további megkeresésre van javaslat, röviden azt is. De arra is van mód, hogy ezeket írásban, még a héten bekérjük, és a jövő hét elején ezek a megkeresések kimehetnek.

Ennyit szerettem volna előljáróban elmondani, és kérdezem, ki kíván szólni. *(Jelzésre.)* Ékes Ilona alelnök asszony!

Hozzászólások

ÉKES ILONA (Fidesz): Köszönöm szépen. Szeretettel köszöntök én is mindenkit. Nagyon fontosnak tartanám, hogy a büntetés-végrehajtó intézettől is kérjünk jegyzőkönyveket, hogy mi történt ebben az időszakban, illetve október 23-án és 23-a után a kórházakból milyen jelentések voltak, amelyeket a rendőrség megkapott ugyan, de mi nem kaphattunk meg, a sérülésekkel kapcsolatban ez nagyon fontos lenne.

A későbbiekben még biztos, hogy a Nemzetbiztonsági Hivataltól is kérnék adatokat, hogy hogyan történtek ezek a telefonlehallgatások, amelyeknek én is tárgya voltam, hogy ez mennyire volt jogszerű.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Balog Zoltán!

BALOG ZOLTÁN (Fidesz): Szerintem azt a döntést mindenképpen meg kellene hoznunk – volt egy kiterjesztés, Gaudi-Nagy Tamás javaslata, amit elfogadtunk –, azt javasolom, hogy kezdjük 2006 őszével. Tehát ne párhuzamosan vizsgáljuk ezeket, hanem szabjunk egy világos időhatárt, hogy mettől meddig. Először szerintem ez a minősített része a bizottsági dolognak, és amit Gaudi képviselő úr javasolt, amikor ezt a munkát elvégeztük, akkor fogjunk hozzá ahhoz, hogy végül is a 2002-től terjedő időszakban a pontosabban még meghatározandó cselekményekkel, az állam részéről elkövetett, elsősorban politikai szabadságjogokat érintő cselekményekkel foglalkozzunk.

S kellene egy-két döntést hoznunk, annál is inkább, mert a jövő héttől valószínűleg nem tudok részt venni a bizottság munkájában – nyilván majd lesz egy utódom –, merthogy állami vezetők nem vehetnek részt bizottsági munkában, de szerintem nélkülem is meglesz a bizottság. Most inkább csak kérdéseket vetek fel. Először is azt kell eldönteni, egyáltalán mit jelent az, hogy mi vizsgálódunk. Nyilván fogunk kapni egy csomó dokumentumot, de utána mi fog történni?

Azt gondolom – de ezt a bizottság döntse el –, hogy szükség lesz személyes meghallgatásokra is. Nekünk a tettesekre kellene koncentrálnunk, mert az áldozatoknak már jól dokumentált a története. Ebből következik a másik javaslatom: azokat a perdöntő dokumentumokat, amelyek eddig keletkeztek az ügyben, a bizottság tekintse hivatalos forrásainak. Készítsünk egy listát, akár a munkaszervezet, akár valamelyik képviselő, aki vállalja. A Civil Jogász Bizottság jelentésének ilyen forrásmunkának kell lennie, aztán – bár negatív – a Gönczöl-bizottság jelentésének is annak kell lennie, mert ott is sok minden szerepel, ha másként nem, úgy, hogy pont az ellenkezője van benne, mint aminek lenni kellene, aztán a Herczegh Géza és másik két alkotmánybíró által a Gönczöl-jelentésre tett reakció is fontos dokumentum, és gondolkozzunk, hogy milyen létező dokumentumok vannak még. Szerintem ide kellene venni az összes emberi jogi szervezet jelentéseit, az ENSZ Kínzás Elleni Bizottságától kezdve a magyarországi szervezetekig, amelyek legalább egy közlemény szintjén foglalkoztak ezekkel a dolgokkal. A Civil Jogász Bizottság jelentése nyilván egy más minőséget képvisel ebből a szempontból.

Arról is kellene készíteni egy listát, hogy kiket szeretnénk személyesen meghallgatni ezekben az ügyekben. Meg kellene vizsgálni annak a jogi oldalát is – én nem vagyok ebben

tájékozott, akik a Hárszabályt ismerik, azok jobban tudják –, hogy kiket citálhatunk ide és kiket nem. Szükséges lenne újra meghallgatni rendőrségi, ügyészségi, bírósági vezetőket, de azokat is, akik jelenleg nincsenek hivatalban, azaz ma már magánemberek, civil állampolgárok, gondolok itt minősítetten Gergényi Péterre, akinek itt nyilván helye van. De hogy ne blamáljuk magunkat azzal, hogy majd visszaüzen: viszontlátásra, meg kell nézni a jogi lehetőségeket is.

Végül pedig kell majd írunk egy írásos jelentést, amit nyilvánosságra fogunk hozni, és el kell dönteni, hogy milyen következményeket szánunk ennek a jelentésnek. El tudom képzelni, hogy ezeknek a dokumentumoknak a nagy része titkosított, ezért két út van előttünk. Már elkészültek a formulák ahhoz, hogy szigorúan titkos iratokba is betekinthessünk, de én a másik utat javasolnám: kezdeményezzük, hogy a kormány oldja fel ezeknek a dokumentumoknak a titkosságát, hogy mindenki megismerhesse őket. Ez sokkal korrektebb megoldás, mert akkor a nyilvánosságot lényegesen egyszerűbb lesz tájékoztatni, mintha megfogadjuk, hogy nem mondunk el semmit, mert akkor miért csináljuk az egészet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Wittner Mária képviselő asszony!

WITTNER MÁRIA (Fidesz): A 2006 őszi események kapcsán nem szabad figyelmen kívül hagyni a Hír TV felvételét, hiszen a Hír TV elejétől a végéig, hajnali 4 óráig sugározta az eseményeket. Ki volt az, aki visszatartotta a rendőrséget, ki volt az, aki odaküldte a locsoló kocsit, amit valaki meggyújtott? Számomra egyértelmű volt – akkor rögtön ki is mondtam –, ez tulajdonképpen azért történt, mert egy rendőrhálált akartak. Csak nem jött be, mert az emberek nem csöcselékként viselkedtek, hanem emberként. Feltörték a kocsit és az égő kocsiból kimentették a rendőrt. Ezeket különösképpen kellene vizsgálni. S mindennek az volt a célja, hogy október 23-ára szükségállapotot rendelhessenek el. De e nélkül is elrendelték a szükségállapotot, hiszen például Dunakeszin a kutyakiképző telepen mintegy ezer rendőr volt. Az október 23-a már ezeknek az eseményeknek a folytatása volt, hiszen Gyurcsány maga mondta el, hogy ő szoros kapcsolatban állt Gergényi Péter főkapitány úrral. S mivel a rendőrség nem önjáró – egy demokratikus államban nem is lehet az –, egyértelmű, hogy felülről kapták a parancsot. Ezért javaslom, hogy végül Gyurcsány Ferencet is hallgassuk meg – amikor már összejött minden –, mert az ő bűnössége a legnagyobb, hiszen miniszterelnökként tudatosan fojtotta vérbe az '56-os forradalom 50. évfordulóját. Ez viszont egyértelműen nem megengedhető, mert ez olyan volt, mint az '56-os forradalom leverése, csak nem tankokkal, hanem könnygázzal és gumilövedékekkel, s egyáltalán nem nézték, hogy kiket lönek. Nem nézték, hogy hova irányították a lövedékeket, az nem érdekelte őket, hogy az embereknek kilövik a szemét, hogy emberek sérülnek meg. Ez a miniszterelnök legnagyobb bűne, visszaélt a hivatalával.

ELNÖK: Köszönöm szépen, és elnézést kérek, már korábban kellett volna, Gaudi-Nagy Tamásé a szó.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm szépen. Köszöntöm az elnök urat, a bizottsági tagokat és az áldozatokat, illetve a jogvédő bajtársakat.

Nagy pillanat ez, hiszen tényleg egy olyan bizottság kezdheti meg a munkáját, amelyre már nagyon szükség volt. Nemcsak mi, jogvédők vártuk ezt, hanem a magyar társadalom elementáris igénye, hogy amennyiben végül is tényleg megtörtént egy váltás, ennek a váltásnak az kell a szükségszerű következménye legyen, annak a gyalázatos emberi jogi válsághelyzetnek, ami az országban tombolt nyolc évig, egyrészt úgy lehet véget vetni, hogy szellemiségében átalakul a rendőrség is, és megfelelően, emberbarát módon, polgárbarát módon működik. Egyben az elkövetett jogsértéseket maradéktalanul kivizsgáljuk és

felelősségre rámutatunk. Nyilván, mert jogászként azt kell mondanom, hogy nem tudunk ezen túlmenni, azonban nyugodtan elmehetünk a felelősségmegállapítás szintjéig.

Külön köszönöm a kormánypárti Fidesz-KDNP-többségnek, hogy nyitott volt arra, hogy a javaslatomra ne csak a 2006 őszi tragikus, véres rendőrterror és hatósági jogsértések időszakát vizsgálja, hanem lényegében 2002-től, tehát a Medgyessy-kormánytól – azt hiszem, így pontos a megfogalmazás – egészen a Bajnai-kormány utolsó napjáig terjedő emberi jogsértéssorozatok, tehát a politikai szabadságjogok terhére elkövetett jogsértéseket vizsgálja.

A munkamódszer meghatározásánál volt egy felvetés Balog Zoltán képviselőtársam részéről, hogy tulajdonképpen tagoljuk két részre – ha jól értem – a vizsgálatot, tehát a 2006 őszi vizsgálati blokk, és ezt kövesse igazából a többi. Én egyfajta párhuzamosságot javasolnék, mert szerintem a kettő nem zárja ki egymást. Hiszen mindenképpen a tényállás feltárásával kell kezdenünk, sőt nyilván leginkább azzal kell majd kezdeni, hogy mely eseményeket soroljuk egyáltalán a vizsgálat fókuszába. Nekem konkrét javaslatom is van, nem titok, hogy a Nemzeti Jogvédő Alapítvány és Szolgálat kebelén belül egy viszonylag alaposabb elemző munka során most már közel elkészült állapotba jutott egy olyan kronológia, eseménylista, egy olyan jogsértéslista, ami az elmúlt nyolc év legjelentősebb szabadságjogi jogsértéseit listázza és elemzi is. Mi ezt tulajdonképpen a végleges állapotában majd fel tudjuk ajánlani a bizottság számára, szerintem ez jelentősen meg fogja könnyíteni a munkát. Ez nyilván nem jelenti azt, hogy ennek feltétlenül iránymutatónak kell lennie, de azt gondoljuk, hogy szakmailag mindenképpen vállalható dolgokat rögzítünk benne.

Tehát nekem az volna a módszertani javaslatom, hogy először jelöljük ki azokat az eseményeket, azokat a konkrét gyülekezési jog, egyesülési jog vagy véleménynyilvánítási szabadság területén tapasztalható múltbeli jogsértéseket, amelyeket egyáltalán a vizsgálat fókuszába vonunk, és utána döntsünk arról, hogy milyen formában, milyen eszközökkel lépünk.

Általános jelleggel mindenképpen a vizsgálat szemlélete, módszertana tekintetében nagy bizalommal javasolnám a Civil Jogász Bizottság munkamódszertanát, amelyben igazából független jogászként – Morvai Krisztina és Völgyesi Miklós társelnökök által vezetett bizottságban – heten veszünk részt. Itt fel is listáztuk a bizottság számára, és gondolom, Morvai Krisztina, ha szót kap, elmondja, hogy szeretné mindenkinek átadni, bár szerintem nem okozunk nagy újdonságot bárkinek a jelentéssel, de azért biztos, ami biztos, legyen meg mindenkinek. Ebben a bevezető rendelkezések között kifejezetten egy vizsgálati módszertant rögzítettünk a 21-22. oldalon. Tehát szerintünk ez jó iránymutatás lehet.

Öt lépcsőt, illetve öt részfeladatot irányoztunk elő annak idején a bizottság számára, és sok hasonlóság mutatkozik, tulajdonképpen ugyanúgy emberi jogi, jogvédő munkát végez ez a bizottság, csak most már az Országgyűlés kebelén belül. Ez a 19. oldalon található, a feladataink között, ezek: a tények megállapítása, a jogsértések feltárása, a felelőségek tisztázása, az áldozatok, jogsértettek megfelelő elégtételének kezdeményezése és a megelőzéshez szükséges ajánlások megállapítása. Tulajdonképpen, ha ezt így el tudjuk fogadni, szerintem ez jó módszertan lenne. Így minden eseménysor kapcsán ezt az öt szemléleti pontot vizsgálánánk, helyeznénk előtérbe, és amiben nagyon jelentősen különböznie kell majd a mi munkánk során elkészített jelentésnek a Gönczöl-bizottság jelentésétől; amivel egyetértek egyébként, hogy nyilván a dokumentum részeként kell kezelni. Pont az volt a legnagyobb kritika ezzel a jelentéssel kapcsolatban, hogy az emberi jogi szemléletrendszer teljesen hiányzik, a civil panaszok kategóriájában egy féloldalas, elemzésnek sem nevezhető pár hevenyészett mondat volt található.

A Civil Jogász Bizottság jelentésének 22. oldalán pedig a tényekre vonatkozó bizonyítékok 11 csoportját jelöltük meg. Ez nem kell, hogy feltétlenül kizárólagos legyen, de azt gondolom, hogy el lehetne mozdulni ebbe az irányba. A szemtanúk, áldozatok írásbeli és

szóbeli vallomásai, a jogvédő szervezetek anyagai, különböző hatósági – rendőrségi, ügyészségi, bírósági, büntetés-végrehajtási – dokumentumok, az egészségügyi intézmények dokumentumai a sérülésekkel kapcsolatban, képanyagok, fényképek és filmfelvételek, televíziós felvételek ebben a kategóriában, sajtóanyagok, az Országgyűlés illetékes bizottságai üléseinek az anyagai, a különböző közjogi szervezetektől, közjogi intézményektől kapott vagy rendelkezésre álló információk, a Köztársasági Elnök Hivatalnál lévő információk, az Országgyűlés elnökének adatai, a Miniszterelnöki Hivatal adatai, az Országos Igazságszolgáltatási Tanács adatai, a Fővárosi Bíróság adatai.

Ezt kiegészíteném még azzal, hogy az állampolgári jogok országgyűlési biztosának nagyon komoly, nagyon erős, nagyon hiteles anyagi készületek, főleg Szabó Máté tisztségbe kerülése óta iránymutató jelleggel, példaértékű módon tettek megállapításokat a gyülekezési jognak a rendőrség által elkövetett sorozatos megsértésével kapcsolatban. Külön javasolnám, hogy az egyes kiemelt események kapcsán a Független Rendészeti Panasztestület szinte minden alkalommal tömeges panaszvizsgálatot végzett, és bár ezek egyedi ügyekben hozott állásfoglalások, de mégis, nagyon szép tényállás-feltárást végeztek, tehát mi azt is tudnánk prezentálni, az adott ügyek mellé tudnánk szerezni mindig egy-egy, ugyan természetes személy ügyében keletkezett állásfoglalást, de az a tényállási részben nagyon komoly iránymutatást ad az esemény általános jogsértő jellegére vonatkozóan. Ide sorolnám még talán a rendőrség belső jelentéseit, a Balog képviselő úr által említett dokumentumjegyzéket, tehát az Ignácz-jelentés, a Papp-jelentés, ez a két legominózusabb jelentés, amelyet mindenképpen a vizsgálat tárgyává, az Ignácz-jelentésre adott Gergényi-féle kontrajelentés is ebbe a körbe sorolandó.

Nagyon hangsúlyosan egyetérték az emberi jogi jogvédő szervezetek iratanyagival, jelentéseivel, és ebben a kategóriában tudnám majd felajánlani azt a bizonyos Fehérkönyv-tervezetünket. De a Helsinki Bizottság, az Amnesty International szintén komoly anyagokat készített ebben, de Közhatalom Jogsértettjeinek Egyesülete, az áldozatokat tömörítő egyesület is elég sok ilyen anyaggal rendelkezik.

Vannak komoly kötetek, amelyek időközben készültek, amelyekkel kapcsolatban kérdeztem Pintér belügyminiszter-jelölt urat is, hogy ismeri-e ezeket. Ez például az Embervadászat utasításra című kötet (*Felmutatja.*), Kormos Valéria könyve, kiváló dokumentumkötet, illetve a Bodoki Tamás Túlkapások című könyve szintén nagyon hitelesen, jól mutatja be az iratokat.

Még azt is javasolnám, szerintem jól segítené a társadalmi elismertséget vagy ennek a bizottságnak a beágyazottságát, ha a bizottság nyitna a civil adatszolgáltatás felé. Tehát lenne egy olyan csatorna, amelyet megnyitnánk, és akár pályázati vagy bármilyen formában, de ahol egyszerűen azt mondanánk, hogy várjuk az állampolgárok és szervezetek adatait, bizonyítékait, jelentéseit, információszolgáltatását (*Dr. Morvai Krisztina: Fényképeket.*), bármilyen információ, adathordozó eszközt, képet, fényképet arról, hogy az ő megítélésük szerint kiemelkedő súlyú jogsértésekre, politikai szabadságjogi jogsértésekre mikor került sor, illetve ennek tényeit és bizonyítékait – bizonyos határidőig – szolgáltatassák.

Nagyon sokat segítené nekünk ez a munka. Egyetérték Ékes Ilonával, nagyon utána kell menni annak, ami a büntetés-végrehajtási intézetekben történt. De ne hagyjuk ki a Magyar Rádió épületét sem, ezért a Magyar Rádió elnökének a megidézése véleményem szerint elkerülhetetlen. Meghallgatni javasolnám tehát a következő személyi kört: a rendőri vezetők közül a legminimálisabban Gergényi Péter volt budapesti rendőrfőkapitányt, Bene László volt országos főkapitányt, Tóth Gábor jelenlegi budapesti rendőrfőkapitányt, Bencze József jelenlegi országos rendőrfőkapitányt, aztán Falvai Zsoltot a Budapesti Nyomozó Ügyészségről, Ihász Sándor fővárosi főügyészt és Kovács Tamás legfőbb ügyészt, valamint a bírósági szervezetrendszer néhány prominensét. Mielőtt hatalmas támadásokat kapnánk Schiffer Andrástól és/vagy Bárándy Gergelytől a vonatkozásban, hogy a bírói szervezetet

miért vizsgáljuk, leszögezem, mi ezt megtehetjük, sőt meg is kell tennünk, mert a bíróságoktól nagyon fontos lenne hiteles adatokat kapnunk arról, hogy a gyülekezési, illetve egyesülési jogukat gyakorló személyek elleni koncepciók eljárások milyen számban folytak és hogyan zárultak. Mi, jogvédők a jogsértéseknek két részével találkoztunk, egyrészt azzal, hogy közterületen megakadályozták egy alapjognak a gyakorlását, majd pedig azzal, hogy megindultak a bírósági eljárások, amelyek legtöbb esetben koncepciózus jellegűnek nevezhetők, mert az eljárás a legtöbbször egy alkotmányellenes jogszabály alapján folyt, de még a jogalkalmazás terén is sok esetben a bírói önkény áldozatává váltak az érintettek, és száz számra születtek a jogállamiság elveivel ellenkező ítéletek, végzések. Mindenképpen javasolnám Szabó Máté ombudsman úr, valamint a Független Rendészeti Panasztestület képviselőinek a meghallgatását, hiszen ez a testület a megalakulása óta nagyon sok ilyen ügygel találkozott.

Lehet, hogy ez így egyszerre egy kicsit sok volt, de a következőkben majd ismertetnék olyan eseményeket, amelyeket javasolnék a vizsgálat körébe vonni. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm szépen. Ki kíván még hozzászólni? Morvai Krisztina képviselő asszony!

DR. MORVAI KRISZTINA (EP-képviselő): Köszönöm szépen, hogy a Házzsabály alapján tanácskozási joggal részt vehetek a bizottság munkájában. Úgy gondolom, célszerű lenne tisztázni, hogy a bizottság munkája végeredményének egy olyan jelentésnek kell lennie, amelyből igazolódik az a hipotézisünk, mely szerint a 2002 és 2010 közötti időszak az emberi jogok lábbal tiprásának az időszaka volt, s ezt egy kronológiai sorrend alapján a tényekből következtetve állapítanánk meg. A tényeket most már egészen más bizonyítékok alapján vizsgálhatjuk, hiszen ott vannak többek között a jogerős bírósági ítéletek, amelyek sok-sok mindent megállapítanak. Például Göbl György esetében a bíróság jogerős határozattal gyakorlatilag tényként megállapította, hogy miként kezdődtek az események 2006. október 23-án. Most már nem kell találgatni. Az az anekdota teljesen eltorzítja október 23-a megítélését, hogy az Alkotmány utca és a Bajcsy-Zsilinszky út sarkán valamiféle csőcselék, brutális, szélsőséges elemek randalíroztak. Az anekdota szerint voltak a rendes emberek – ezek voltunk mi, akik a gyermekeinkkel ott voltunk a Fidesz-nagygyűlésen –, és voltak a rendetlenkedők, Göbl Gyuriék, akik az Alkotmány utca és a Bajcsy-Zsilinszky út sarkán megtámadták a rendőröket, s erre válaszként – szól a legenda – szorították rá a randalírozó, jogellenesen eljáró garázdákat a rendes emberekre. Nyilván Balog Zoltán is tudja, hogy ez a legenda járja még mind a mai napig. Viszont ma már bírósági ítélet bizonyítja, hogy ez hazugság, nem így volt. Az ott lévők nem támadták meg a rendőröket, ők nem garázda, a jogellenesség talaján álló emberek voltak, csupán annyi bűnük volt, hogy nem a Fidesz megemlékezését választották, hanem délután 3 órakor a Parlament felé akartak menni, annak az ígéretnek a birtokában, hogy addigra már vissza lehet menni a délelőtti folyamán gyalázatosan lezárt Parlament elé. Az anekdotával ellentétben jogerős bírói ítélettel bizonyítottan a rendőrök kezdték el az erőszakot. A Göbl György ügyében összegyűjtött bizonyítékok már jogerős ítéletté transzformálódtak, amit a jogszabály alapján is kötelességünk tényként elfogadni.

De számos hasonló ügy volt, például a Gesztenyés kertben a Lelkiismeret '88 csoport tüntetése, és hogy ezt jogellenesen verte szét a rendőrség, azt jogerős bírói ítélet állapítja meg. S így lehet kronológiailag végigmenni 2002-től, az Erzsébet hídi tüntetéstől azon, hogy mit állapított meg jogerős ítéletben a bíróság, mit állapított meg tényként az ombudsman a Kvassay hídi vagy a csepeli kórház elleni tüntetés kapcsán, amikor rabszállító autóba toloncoltak embereket, rendőrségi előállításokra került sor. Jogerős bírói ítélet állapította meg, hogy ez jogellenes volt. Sorban végigmehetünk ezeken az eseményeken. Azt javaslom, hogy a

jogerős ítéleteket – de akár még az elsőfokú ítéleteket is – be kell gyűjteni, még a kártérítési ügyekben is. Mert a kártérítési ügyekben tényként megállapítják, hogy a büntetés-végrehajtási intézetben kínozták a foglyokat. Egész más a helyzet, ha a büntetés-végrehajtási vezetőknek nekiszegezhetjük a kérdést, miért mondják, hogy semmi nem történt, hiszen a bíróság már kártérítést fizetett azért, ami ott történt, és tényként le van írva, hogy ott mik történtek. Ezért mindenképpen hangsúllyal javasolnám a vonatkozó jogerős bírói ítéletek begyűjtését. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Wittner Mária képviselő asszony!

WITTNER MÁRIA (Fidesz): Tényleg vissza kell menni a Gesztenyés kertig, addig, amikor a koccintás első évfordulóján a Gesztenyés kertben tüntettek emberek. Van egy felvétel arról, hogy amikor az ötven embert összeszedik és beviszik a kapitányságra, a zászlót közben fel akarják venni a földről, de a rendőr nem engedte, sőt ráhajtatott a kocsival. Ez mind fehéren-feketén ott van a filmen, Balogh Barna vette fel, nekem is van belőle. Itt kezdődött az egész törvénytelenségsorozat, amikor kutyás rendőrök, lovas rendőrök és sima rendőrök ötven embert vittek be, s csak éjfél után engedték ki őket. A tüntetők között volt egy 14 éves gyerek is, akinek be kellett hívni az apját, hogy az ő jelenlétében hallgassák ki a gyereket. Meg tudom őt nevezni, s ha szükség lesz rá, meg is nevezem.

Én ott voltam a Fő utcában a bírói meghallgatásukon néhány emberrel a baráti körből. A bírónő – akinek a nevét szintén meg fogom adni – egyértelműen felmentette ezeket az embereket. Akkor kezdődött a baj, amikor már az állam zsebébe nyúltak bele, mert fejenként 600 ezer forintot kaptak az emberek. Szóval itt kezdődött a baj, mert utána a bírónőt szépen kirúgták a helyéről, s immár öt éve folyik a munkaügyi pere. Ez már előrevetítette 2006-ot. Majd meg fogom adni a nevét, mert ő nyilván több mindennel tud majd szolgálni.

Tényleg az alapoktól kell elkezdni a tényfeltárást, nem 2006. október 23-ától, hanem a Gesztenyés kerttől, a Jagelló utcától, aminek következménye lett 2006 augusztusa. Én akkor vidéken tartottam előadást, és pontosan tudtam, hogy ezen a napon egy teherautónyi pápai, szombathelyi, győri rendőrt hoztak fel, akiknek egy részét a Köztársaság téri pártház pincéjében helyezték el. Hol volt tisztálkodási lehetőségük a rendőröknek? A másik része a Mosonyi úti laktanyában, az istállóhelyiségekben lakott, és vidéken meg nem maradt rendőr. Ez itt a lényeg, és itt szabadult el utána a bűnözés tökéletes mértékben.

Vizsgálni kell a Bródi Sándor utca, a Rádió szerepét, mert annak az ablaka be volt deszkázva, és ott totális kihallgatások folytak, és térdepeltették az udvaron ezeket az embereket. Szóval azért itt nagyon-nagyon sok kegyetlenség hajlott le, amit tudni lehetett. Nem beszélve arról – ezt neked mondom, Krisztina, keresd elő légy szíves azt az anyagot –, hogy a Belváros területét dupla körgyűrűvel, pirossal bejelölték a BRFK-nál, hogy azt egyszerűen légmentesen le kellett zárni. Tehát tudatos volt ez a kétsoros gyűrűvel való lezárás. Ezt egy civil embertől kaptam. Nem tudom megmondani, hogy kitől, de keresd elő, Krisztina, mert erre nagyon nagy szükség lesz. Odaadtam neked, hogy mivel beszélsz a tévében, mutasd be. Nem lett bemutatva, de jó lenne, ha ide a bizottság elé ezt a térképet odatennénk. Mert azt hiszem, itt nagyon sok kivizsgálnivaló van.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Rögtön folytatjuk, csak annyit szeretnék elmondani, hogy ha a bizottság céljait szeretnék meghatározni, akkor nyilvánvalóan már azt is eredménynek tartanám, hogyha azok, amiket már a jelenlegi ismereteink alapján is össze tudnánk állítani, egy teljes emberi jogi leltárt az elmúlt nyolc évről, és különösen 2006 őszéről, azt összeállítanánk. Mert mégiscsak más, hogyha ezt nem a Civil Jogász Bizottság vagy három korábbi alkotmánybíró, hanem az Országgyűlés egy albizottsága mondja ki.

Azonban az is tény, és szerintem nekünk erre nagyon törekednünk kellene, hogy mi az, amit egy országgyűlési albizottság – egyszerűen e minőségénél fogva – többet tud tenni az ügy érdekében. Ez pedig nyilvánvalóan az, hogy olyan ismereteknek is a birtokába juthatunk – részben nyilván a kormányváltás miatt is, részben egészen egyszerűen az országgyűlési albizottsági minőség miatt –, amihez egyébként nem juthatnánk hozzá.

Mindaz, ami itt elhangzott – legalábbis azok egy része –, mind olyan tényeket sorolt, amelyeket a végső jelentésünknek, amit majd javaslatként a bizottság asztalára teszünk, hiszen majd a bizottság határoz róla, tartalmaznia kell. Azt hiszem, a jogi megítélés tekintetében is nagyon kevés dologban lesz köztünk különbség, nyilván egy-két esetben elképzelhető, de összességében talán nem lesz ez releváns. Viszont az nagyon fontos lenne, hogy ha ennél többet is akarunk, akkor abba az irányba kell elmozdulni, miután itt azért voltak ügyészségi feljelentések, bizonyos tekintetben nyomozások is – általában megszüntetéssel –, ha ennél többet szeretnénk, tehát hogy legyen felelősségre vonás, ahhoz olyan új információk birtokába kell jutni, amelyek birtokában – együttműködve az erre létrehozandó miniszterelnöki biztossal – valóban lehetőség nyílik arra, hogy a már lezárt nyomozásokat még az elévülési időn belül az új bizonyítékokra tekintettel folytatni lehessen.

Ezért mindenképpen különválasztanám, hogy melyek azok a tények, amelyek most is nagyon jól feltártak, a Civil Jogász Bizottság jelentése olyan, hogy abból nyilván bekezdéseket is átvehetünk majd, és akkor lesz belőle egy országgyűlési jelentés. Gaudi-Nagy Tamás említette még az ezzel kapcsolatos határozati javaslat parlamenti vitájában, hogy a saját soraira ismert; többen csináltuk ezt, de én is ráismerek a saját soraimra is. Tehát nyilván az is nagy dolog, hogy ebből – civil összefogásból, cikkekből, tiltakozásokból, beadványokból – egy országgyűlési jelentés áll össze. De szerintem, amire törekedni kellene, és ami forradalmi tett lenne – hogy ezt az elmúlt időben időnként felmerült szót használjam –, az pontosan az, hogyha olyan adatok birtokába is juthatnánk, amelyekkel ezek az eljárások folytathatók lennének.

Végül még a metodikáról egy mondatot. Egy dolog van, aminek szerintem nem tere ez az albizottság, ez pedig a kártérítések ügye. A kártérítésekről ugyanis az Országgyűlés elfogad egy határozati javaslatot, az Országgyűlés felkéri a kormányt, hogy azt hajtsa végre. Tehát ez rajtunk kívül fog történni. Az más kérdés, hogy milyen parlamenti kontroll lesz e fölött, nyilván valamilyen formában ennek is meg kell teremteni a lehetőségét, de nagyon reméljük, abban bízunk, hogy az új kormány első intézkedései közé fog tartozni az, hogy ennek az országgyűlési határozatnak megfelelően ezeket a kártérítési ügyeket lezárja, és végrehajtsa. Tehát szerintem ennek a bizottságnak nem feladata az, függetlenül attól, hogy a jogsértés vagy akár a kártérítés jogalapját is valamelyest – nem bíróságként, de egyes esetekben – megállapíthatja.

Az is nyilvánvaló, hogy itt szélesebb az időbeli távlat, mert azért járultunk hozzá ahhoz, hogy a Gaudi-Nagy Tamás képviselőtársam által előterjesztett módosító javaslat szerint szélesítsük ki a bizottság vizsgálati hatáskörét vagy annak az időszaknak a horizontját, amit ez a bizottság vizsgálni kíván, mert abban teljes egyetértés van – Scfhiffer Andrástól Gaudi-Nagy Tamásig –, hogy itt egy folyamatról van szó akkor, amikor a jogkorlátozásokról és szabadságjogi sérelmekről beszélünk. De ennek ellenére is úgy gondoljuk, hogy ennek a folyamatnak a legsúlyosabb része, a legnagyobb gazemberségek, a legsúlyosabb alapvető jogsértések 2006 szeptemberében és októberében történtek. Tehát miközben szerintem minden olyan megkeresést, ami hozzám érkezik, vagy amit a bizottságunk valamelyik tagja szándékként bejelent, és van értelme, és valóban jogsértést kíván feltárni, azt meg kell tenni, de elsődlegesen mégis mindenkit arra kérek, hogy első körben döntően vagy elsősorban a 2006 őszi jogsértésekkel foglalkozzunk.

Köszönöm, Gaudi-Nagy Tamást illeti a szó.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm. A kártérítéssel kapcsolatban mindenképpen felhívnám a figyelmet arra, hogy az országgyűlési határozat – ami, remélem, elfogadásra kerül – azért csak a 2006 augusztusi és 2006 őszi jogsértések áldozatainak a jóvátételéről szól. Azt gondolom, nekünk jelentős mértékben kellene segítenünk a jóvátétel ügyét azokban a jogsértésekben, amelyek esetében nagyon sok per folyamatban van, ezt hivatalból tudom, hiszen több ilyen magam is képviselek, és jogvédő kollégáim is eljárnak ilyen ügyekben. Ilyen például a 2008. április 11-ei Clark Ádám téri ügy, 2007. október 26-án a bizonyos Erzsébet hídi hídfoglalásnak meghirdetett esemény, ami aztán spontán tüntetésbe csapott át, és ott is önkényes letartóztatásokra került sor.

Tehát sok ilyen per van folyamatban, vagy éppen a tibetiek elleni eljárás, „free Tibet” kiáltásokkal üdvözölték a kínai miniszterelnököt, és emiatt állították őket elő, ma folyik a kártérítési eljárás, és ebben a rendőrség kőkeményen védekezik jelenleg is. Ezt eléggé abszurdnak érzem, és nyilván nagyon bízom benne, hogy a kormányzat magától is lépni fog, és megfelelően instruálja a rendőrséget egy peren kívüli megoldás lehetőségére minden ilyen ügyben, de szerintem azért célozzuk meg a jóvátételre vonatkozó ajánlást is, vagy legalábbis az ügy erre való terelését. Hiszen áldozatok, jogsértettek teremtek itt nagy számban.

Arra is visszatálnék, hogy azért a meghallgatásoknál – bár valóban megint csak 2006 ősze kapcsán nagyon alapos szemtanú-meghallgatásokra került sor, főleg a Civil Jogász Bizottság berkein belül, és a Nemzeti Jogvédő Szolgálat is sok ilyen esettel találkozott – talán érdemes lenne egy reprezentatív kört, ha a kronológiát összeállítjuk, akkor minden egyes jogsértési eset mellé legalább egy vagy kettő – nem tudom, az elveket majd határozzuk meg közösen – szemtanút is érdemes lenne állítani, hogy mindig személyesítődjön meg a történetnek azért egyfajta emberi háttere is. Ezt mindenképpen indítványoznám, és teljesen egyetértek Morvai Krisztinával – köszönöm, hogy emlékeztetett –, nyilván csak azért nem figyeltem erre, mert annyira benne vagyok, hogy a jogerős ítéletek és döntések nyilván valóban nagy számban megkönnyítik a munkánkat, hiszen a Gesztenyés kertnél is felülvizsgálati ítélet mondja jogellenesnek az oszlatást.

2002. december 1-je, szerintem onnan kellene kezdeni, az a Kempinski Hotel előtti spontán tüntetés, ami „Bukta” ítélettel végződött Strasbourghban, lehetne szerintem egy iránytű eset, de tulajdonképpen minden ilyen általunk, a nemzeti jogvédők által is ismert esetben tulajdonképpen három, sőt négy típusú bírósági döntés áll rendelkezésre.

Ha van közigazgatási per arról, hogy megállapítja a jogellenességet, akkor az egy eset. A Gesztenyés kerttel kapcsolatban van ilyen, de jelenleg több ilyen per is folyamatban van. Tájékoztatásul jelzem, hogy a 2006. október 23-ai tüntetések jogellenes feloszlására irányuló oszlatási per jogerősen ugyan befejeződött, de felülvizsgálati szakaszban van, aztán folyamatban van a 2008. szeptember 20-ai Szabadság téri tüntetés feloszlatási pere, a 2009. július 4-ei tüntetés feloszlatási pere; ezekben a perekben nemzeti jogvédőként részt veszünk. Közigazgatási ügyszakon kívül általában büntetőeljárások is kísérik ezeket a tüntetéseket, azok is nagyon jó tényállásfeltárást és adalékot tartalmaznak. Tipikusan szabálysértési végzések tömegei születnek egy-egy ilyen tüntetés kapcsán az előállításokat követően. A gesztenyés kertti ügyben 51 embert állítottak elő, akik közül utóbb ötvenet felmentettek. Kocsis Imrét csak azért nem lehetett már megmenteni, mert a gyorsított eljárásban elkaszálták az ügymond nagy hevületben, többek között azzal az indokkal, hogy hangosan szidta a Medgyessy-kormányt, és ezzel rendzavaró magatartást fejtett ki azon a tüntetésen. A perújításra egyéves határidő áll rendelkezésre, de a perújítási határidőt követően született meg a feloszlítás jogellenességéről szóló ítélet. Végül pedig polgári kártérítési ítéletek is rendelkezésre állnak, amelyek a kártérítési igényt rendezik a jogsértett számára. Ezek is nagyon hasznos adalékot jelenthetnek.

Én azt tudom vállalni, hogy a Nemzeti Jogvédő Szolgálat és Alapítványánál felhalmozódott ilyen típusú döntéseket megfelelően katalogizálva, időrendben

rendelkezésre bocsátjuk, mintegy mellékleteként annak az ominózus jelentésnek vagy Fehérkönyv-tervezetnek, amit előkészítettünk.

Itt némi ihletet kapva tovább folytatnám a meghallgatandó személyek körét azzal, hogy a Magyar Rádió elnöke mellett a Magyar Televízió akkori elnökének a meghallgatását is indokoltnak tartom. Bár van némi hangsúlykülönbség a bizottság egyes tagjai között, de úgy érzem, a Televízió székházának az ostroma kapcsán nagyon sokban fog közeledni az álláspontunk, minél több részletet ismerünk meg. Rudi Zoltánnak elévülhetetlen felelőssége van abban, hogy a Szabadság téren eszkalálódtak az események, mert ha hírt ad az őszi beszéd ellen tiltakozók petíciójáról, akkor biztos vagyok benne, hogy nem került volna sor a Televízió székházának az ostromára. Ezenkívül javaslom a büntetés-végrehajtás akkori országos parancsnokának a meghallgatását is. Talán az lenne a leghelyesebb, ha azt céloznánk meg, hogy a 2002 és 2010 között a büntetés-végrehajtásért, a rendőrségért felelős személyi kör csúcsvezetőit kell meghallgatnunk. Azt nem tudom, hogy ebben az időszakban hány vezetője volt a büntetés-végrehajtásnak, de mindegyik időszakra vonatkozóan érdemes lenne meghallgatni. Javaslom, hogy a jogvédő szervezetek képviselőit is vonjuk be a munkába. Balog Zoltán képviselő úr elnöksége alatt nagyon szép hagyományt indított el azzal, hogy a jogvédő szervezeteket bevonta az emberi jogi jogsértések munkájába. Ezúton is köszönöm neki, hogy egyes kiemelkedő jogsértések kapcsán módunk nyílt elmondani az álláspontunkat. Valamennyien emlékszünk rá, hogy sok esetben milyen cinikus kormányzati reakciókat kaptunk, mégis elmondhattuk a véleményünket, és ez történelmi súlyú és bizonyító erejű.

Végül kérdőztem, hogy felvázolhatnák-e egy eseménylistát. Vagy mit csináljunk?

ELNÖK: A következő ülésre írásban rögzítsük, hogy ki milyen személyek meghallgatását kívánja, és ha van eseménylista, akkor a vizsgálandó események listáját is. Semmilyen ismertetésnek nincs akadálya, de 16.45-kor muszáj az ülést bezárni, mert 17 órakor kezdődik Navracsics Tibor miniszterjelölt úr meghallgatása, és előtte még egy tízperces kötelezettségem lenne, ezért – ha megbocsátják nekem – a mai ülés 16.45-ig tart. Az addig hátralévő húsz percben természetesen beszélhetünk a további ötletekről. De láttam, hogy főtanácsadó asszony is jegyzetelt, én is jegyzeteltem és a szó szerinti jegyzőkönyv is rendelkezésünkre áll, ezek alapján vállalom, hogy az eddig elhangzottakat egy katalógusban összefoglalom. Ha viszont valaki még ennél is teljesebb igénnyel kíván fellépni, akkor lehetősége van arra, hogy akár nekem, akár a bizottság többi tagjának megküldje, hogy kinek a megkeresését és meghallgatását, valamint hogy milyen események vizsgálatát kívánja. Szeretném, ha mindenről konszenzussal döntenénk, de a 2006 őszi események súlyára tekintettel ez legyen a vizsgálatunk első pontja, és e tekintetben akár a bizottsági többséget is érvényesítjük. De, mondom, azt szeretném, ha mindenről konszenzussal tudnánk dönteni. Nincs akadálya annak, hogy az események ismertetése most megtörténjen, de legfeljebb témafelvető jelleggel.

Ékes Ilona alelnök asszony!

ÉKES ILONA (Fidesz): A 2006-os események sokkolták az embereket, nagyon sok emberben a mai napig félelem és rettegés van. Fontos lenne a bizottságunk megalakulásáról többszörösen is hírt adni, esetleg megkeresni a Demokrácia Központot, amely eddig is gyűjtötte az eseményekről az anyagokat, és oda lehetne kérni a további jelentkezéseket. Tudom, hogy többen meghaltak ez alatt az idő alatt, vagy azért, mert szívinfarktust kapott az apa, amikor meglátta megbilincselve a gyerekét, vagy azért, mert az illető a nyaklövésébe belehalt. Ezek a családok még mindig félnek és sehova nem mernek jogorvoslatért folyamodni. Most már talán ezeket az eseményeket is el lehetne kezdeni összegyűjteni és feltárni, és valamilyen segítséget adni egyrészt a feldolgozásra, másrészt pedig a kárpótlásra.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Balog Zoltáné a szó.

BALOG ZOLTÁN (Fidesz): A munkamódszert illetően szerintem kétféle módon kellene működnünk. Egyrészt a szakmai munkát kell elvégeznünk. Az reménytelen vállalkozás – óvnám is magunkat ettől, mert a végén még csődöt fogunk mondani –, hogy ilyen körben, hivatalos bizottsági keretben vizsgálatot tudunk folytatni, mert nem tudunk. Ez félig-meddig a nyilvánosságnak szól. Másrészt szükségünk lesz szakértőkre, olyan emberekre, akik értenek ehhez a dologhoz, eddig is közreműködtek ebben és az anyagokat össze fogják állítani, mert abból, ami a jegyzőkönyvben le lesz írva, soha nem fog összeállni egy egységes anyag. Én nem tartanám tragikusnak – hisz van olyan bizottsági jelentés, ahol van különvélemény akár kisebbségi, akár többségi formában –, ha a végén nem egyeznénk meg. A jelentés elkészítése, egyáltalán ennek a hatalmas anyagnak az összerakása felér egy életművel, ehhez nem elég egy albizottság munkája, ezért azt javaslom, kérjünk fel komoly embereket arra – van bizonyos szakértői kerete a bizottságnak –, hogy írásban is dolgozzanak nekünk, mert a képviselők ezt a munkát nem tudják elvégezni.

Ezenkívül nekünk nem kell mindig feltétlenül hivatalos albizottsági ülést tartanunk, hanem valahol összeülünk, megnézzük és rendszerezük az anyagokat, s csak akkor hozzuk be a bizottságba, amikor már valamit prezentálni lehet, s akkor még mindig meg lehet őket vitatni. Azt reménytelennek tartom, hogy bizottsági keretben, másfél órában vagy akár egy fél napban is vizsgálatot lehessen így folytatni. Gondolom, a Civil Jogász Bizottság munkamódszere is hasonló lehetett. Ezeket plenárisan megvitatni nem lehet. Készülnek részanyagok, amiket meg kell vitatni és utána össze kell szerkeszteni. Ha részanyagok készítését vállalják a képviselők, az jó, de ha nem, akkor azt szakértőknek kell elvégezni.

És van a dolognak egy másik része, amit szintén nagyon fontosnak tartok. Ha szabad egy egész picit átpolitizálni, akkor látni kell, hogy kétféle dolog van. Az egyik az, hogy azok, akik minket ideküldtek, és akiknek ez szívügyük, azt gondolom, van olyan párt, amely összes választójának sokkal inkább szívügye, mint adott esetben egy másik pártnál, tehát azok felé is jelezzük, hogy ezt a munkát végezzük. Szerintem ez fontos dolog, ezt nem tartom ördögtől valónak. De van egy másik szempont, amit fontosnak tartok, és lehet, hogy ebben nem értünk egyet, de érdemes mindenképpen beszélni róla.

Induljunk ki abból, hogy a mai napig a magyar nyilvánosság egy jelentős része ezt az egész dolgot nem tartja másnak, mint randalírozásnak, és jónak tartja, hogy a rendőrök odacsaptak. Kicsit talán erősebben, mint kellett volna, de odacsaptak. Szerintem ezt a szempontot nagyon érdemes figyelembe venni, tehát amikor a nyilvánosság felé is kommunikálunk, amiről már Ilona is beszélt, akkor szerintem egy tisztességes, jól megtervezett formában abból kell kiindulnunk, hogy nem tudnak semmit erről az emberek, vagy pedig abszolút hamis információik vannak. Tehát egy más típusú ülésezés, amikor – azt gondolom – az elsők között kellene behívni a volt miniszterelnököt, oda kell ültetni, és fel kell neki tenni tíz szikár kérdést – abszolút egyetértek Gaudi-Nagy Tamással –, és nagyon koncentrált formában, úgy, hogy az jó hatású legyen, egy áldozat meg elmondja három percben, hogy vele mi történt. Ezt – nagyon csúnyán hangzik most – akár egy színjátéknak is tekinthetném, de nagyon fontos, hogy ezt így prezentáljuk a nyilvánosság – hangsúlyozom –, azon részének, amelyik negatívan áll ehhez a dologhoz.

És ettől válasszuk külön azt, amikor a komoly szakmai munkát el fogjuk majd végezni, amikor nem a jegyzőkönyvnek meg a saját szavazótáborunknak beszélünk, hanem tényleg a szakmai munkát végezzük. Szerintem abból a szempontból nagyon kedvező a helyzet, hogy alapvetően szakemberek és a témában érdekeltek vannak a bizottságban. Szerintem ezt a két dolgot érdemes különválasztani, mert a végén azt a benyomást fogjuk kelteni – a mi kis, előre nem tervezett purparlénkkal Gaudi képviselő úrral – abban a világban, ahol nincs ez az érzékenység, hogy mégiscsak egy bolsevik kormánya volt az országnak nyolc

évig, amely úgy bánt a népével, ahogyan bánt, ott az jön le, hogy na, már vitatkoznak a koncon, hogy ki tett többet a nem tudom, miért. Szerintem ezt el kellene kerülni, ezt majd külön megvitatjuk, nem a folyosón, hanem egy sör mellett vagy bárhogy máshogy. (Dr. Gaudi-Nagy Tamás: *Vagy bor mellett.*) Igen, valami inkább magyar ital mellett, még esetleg kóser szilvapálinkát tudnék javasolni ebben az ügyben, de ez tényleg a tréfa, gondolom, érti, képviselő úr, hogy mire gondolok. (Dr. Gaudi-Nagy Tamás: *Persze.*)

Szerintem fontos dolog, hogy kifelé rendezett, világos, szolid, józan képet mutassunk, akiknek kérdéseik vannak, és akik valami olyasmit akarnak prezentálni, amit meg kell tudni az egész ország nyilvánosságának. Aztán hogy ebből hogyan lesz feljelentés, vagy hogyan nem, az egy következő lépés. Ha nem tudunk – ebben egyetértünk – új tényeket találni és prezentálni, akkor nem lesznek új feljelentések, és az probléma. Tehát nehogy túl magasra tegyük a tétet, és aztán a végén átbújunk a léc alatt, mert nem jött ki semmi, minthogy elmondjuk egyébként azokat a szövegeket, amelyeket mi már mindannyian, egymás között kívülről ismerünk, mert ezzel foglalkozunk négy éve. Tehát ezt a két dolgot különválasztanám, ezért javasolnék olyan megbeszéléseket is, amelyek informális megbeszélések, hogy ezt a dolgot előkészítsük, és ne kelljen mindent a jegyzőkönyvben dokumentálva prezentálni magunkat.

ELNÖK: Wittner Mária, parancsoljon!

WITTNER MÁRIA (Fidesz): Köszönöm. Jónak tartanám a gondolatot, és említettem is, hogy a főbűnöst kell odaállítani, és feltenni neki a kérdéseket. De kész tények elé kell állítani. Ki kell válogatni a Hír TV-nél elhangzott riportokból az ő saját szavait. Ezeket mind oda kell tenni elé, és ennek fényében kell őt szembesíteni az elhangzott riportjaival. Mert akkor ezeket nem tagadhatja le. (Dr. Gaudi-Nagy Tamás: *Persze, fel kell készülnünk.*) Ezt nagyon fontosnak tartom, hogy szembesüljön azokkal, amik elhangzottak a szájából, és ezt a Hír TV nagyon jól prezentálja.

ELNÖK: Gaudi képviselő úr!

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Köszönöm. Tényleg továbbvive azt a gondolatot, amit Balog képviselő úr megkezdett, abszolút egyetértek azzal, hogy nyilván ennek a munkának van egy nagyon erőteljes háttér munka része, tehát amit itt munkacsoportszerűen kell végezni, sőt akár munkamegosztással is. Tehát bizonyos időszakokat beosztunk, és nem győzöm hangsúlyozni, hogy nekünk nem annyira heroikus ez a feladat, mert azt kell mondani, hogy közel 90 százalékos állapotban van egy nagyon erős anyagunk, amit nyilván majd megtekintünk, megnézzünk, megvitatunk, de azt gondolom, jó kiindulási pont volna, és ezekhez mind hozzá lehet rendelni a dokumentumokat.

A nyilvánossággal való kapcsolattartást én is döntőnek érzem, és jogvédő szervezetként is tapasztaltuk, hogy ez a döntő. Tehát a jogvédő munkának szinte a legfontosabb része, amellelt, hogy szakmailag jól kell végezni, az áldozatot, jogsértettet hatékonyan képviselni, adott esetben megmenteni egy koncepció perben. De hogy ez a társdalom számára egyértelműen jogtudatformáló erővé váljon, tehát egyrészt a múlt megítélése és a jogtudat fejlesztésében is tulajdonképpen öntudatosabb állampolgári hozzáállást tudjunk ezáltal elősegíteni, amely nem tudja soha elfogadni azt, hogy alávettette kell hogy legyen az ilyen típusú önkénynek.

Tehát ennek érdekében – Ékes Ilona képviselőtársam jelezte, hogy a Demokrácia Központhoz bejelentéseket tenni – továbbra is azt mondanám, hogy ennek a bizottságnak kellene nyitnia akár egy külön honlapot, ahol lenne egy interaktív felület, és ha erre van valamilyen szintű keret, akár minimum egy adminisztratív embert megbízni azzal, hogy...

(Ékes Ilona: *Nem mindenkinek van internetje.*) Az pedig postán küldi. A lényeg az, hogy meg kellene nyitni egy postafiókot olyan értelemben, hogy legyen egy társadalmi bekapcsolódási lehetőség ebbe a munkába, és mindazon személyeket és szervezeteket kell hívni; tulajdonképpen ez egy történelmi feladat, ha belegondolunk, hiszen azért, ha visszaemlékszem, végül is Németország II. világháború utáni időszakában is elég erőteljes felelősségre vonási folyamat indult el, a szövetséges hatalmak is szorgalmazták ezt. De nálunk a magunk kezében van a sorsunk, tehát a társadalom tagjai, az elszenvető felek számára, akik átérték, szerintem mindenképpen lehetőséget kell adnunk – adott esetben egy szoros határidővel és tematikus meghatározással, hogy miben várjuk, akár egy formanyomtatvánnyal, ahhoz hasonlóan, mint a strasbourgi Emberi Jogi Bíróság kérelme, tehát egyfajta panasz-formanyomtatványt lehetne összeállítani –, és bizony erre egy stábot kell összeállítani. Tehát ha erre van keret – nagy örömmel hallom, hogy van szakértői keret –, nagyon szívesen már most javasolnám például Göbl György urat, aki maga szinte két lábon járó dokumentátora ennek a korszaknak. Hihetetlen mennyiségű adatot, iratot, dokumentumot, bizonyítékot szerzett be a saját ügye kapcsán az egész 2006 őszi eseménysorozattal kapcsolatban, de ugyanez elmondható Gonda Lászlóra is. Tehát nyilván vannak saját sorainkból is nemzeti jogvédő kollégák, akik nyitottak lennének ilyen esetekre.

A sajtókapcsolatok helyes kezelése érdekében kifejezetten egy szóvivő jellegű feladatkört is javasolnék, bár ez nyilván szükségképpen adódik, gondolom, elnök úr fogja a hátán vinni a kommunikációt, de akár ebben szívesen részt vállalunk alelnökként Ékes Ilonával, hogy arculatilag nagyon jól célzottak legyenek az üzenetek. Továbbá konkrétan azt javasolnám, hogy a mai ülésről, a megalakulásról, és egyáltalán arról, hogy elindultunk, legyen egy sajtóközlemény, és akár egy sajtótájékoztatót tartsunk, sokkal jobb és elegánsabb lenne, mintha külön, frakciókeretekben tartanánk ilyet, mert így már tudnánk sugározni azt a fajta jogvédő elszántságot, ami átível a pártok felett. Nagyon remélem, hogy azért az LMP is részt fog venni ebben a bizottságban, tehát bízom benne, úgy ismerem őket, hogy eben részt fognak venni.

Nagyon fontos, már elhangzott, hogy Balsai István képviselőtársunkkal való együttműködés nagyon nagy feladata lesz ennek a bizottságnak. Még nem tudjuk, hogy neki pontosan milyen hatásköre lesz, de ezt úgy fogom fel, hogy ennek a bizottságnak egyben az is részfeladata, hogy Balsai képviselő úr miniszterelnöki biztosként végzett munkáját maximálisan segítse a saját eszközeivel. Lehet, hogy ott még nyílnak újabb feladatok, vagy pontosítódik.

Belefér-e még, hogy ezt a kronológiát gyorsan, legalább jegyzőkönyvi jelleggel elmondjam?

ELNÖK: Ha két perc elegendő, akkor igen.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Rendben, megpróbálom, tényleg csak az időpontokat, semmi magyarázatot nem fűzök hozzá, inkább az időpontokat darálom el.

Tehát javasolnám, hogy 2002. június 4-ével kezdjünk, az Erzsébet híd és utána a Kossuth tér és az Astoria környéki csata.

2002. december 1-je, Kempinski Hotel.

2003. október 2-a, Kvassay híd.

2003. december 1-je, a gesztenyés-kerti tüntetés.

2004. május 23-a, az Erzsébet téri tüntetés, Lelkiismeret 88 csoport, gój-találkozó.

2004-ből hirtelen nem tudok többet.

2006 ősze, szeptember és október, tömeges rendőri brutalitások.

2007. március 15.

2007. május 9., az ominózus zászlós ügy, amikor a Duna-parton egy Árpád-sáv

zászlót kezében tartó személyt rendzavarónak minősítettek; már Strasbourgban van ez az ügy.

2007. október 22., Nagymező utcai összecsapás.

2007. október 11., Szekszárd, ahol Gyurcsány Ferenc látogatása alkalmával gyűrtek le jogellenesen négy spontán tiltakozót.

2007. október 26., Erzsébet hídi blokádnál.

2007. november 17., spontán tüntetés a Batthyány-örökmécsesnél, ahol újságírók elleni atrocitások történtek.

2008. március 15., Blaha Lujza téri tüntetés, majd spontán menet, amit a rendőrség erőszakkal számolt fel.

2008. április 11., Clark Ádám tér, 52 személy előállítás, amelynek volt egy Ferenciek téri leágazása.

2008. szeptember 20., Szabadság téri tüntetés jogellenes feloszlata soha nem látott erejű, hatóanyagú könnygázgránátokkal.

2008. október 23., amikor a Markó utcában zárták körbe az Astoriához átvonuló megemlékezőket és indítottak eljárásokat.

2009. március 15., ekkor is hatalmas kordonozások és jogellenes eljárások voltak a Március 15. téren, illetve jogvédők – például Morvai Krisztina és jómagam – elleni támadások a Nádor utcában, amelyről a panaszunk alapján már meg is állapították a jogsértést.

2009. április 14., a ominózus Kossuth téri libás tüntetés.

2009. július 4., Erzsébet téri tüntetés.

Egy külön kategóriába tartozik még két téma, ami politikailag egy kicsit talán kényesebb, mégis vitára bocsátom: a Magyar Gárda Mozgalom tagjai vagy ilyen tagoknak vélt személyek elleni boszorkányüldözés és üldözőhadjárat, s végül, de nem utolsósorban a Hunnia-csoport tagjai elleni koncepciós eljárás. Ezeket a témákat javaslom a bizottság számára tárgyalni.

ELNÖK: Az elhangzottak többségével egyetértek, némelyekkel azonban nem, de ezt most nem tudjuk megvitatni. Azt kérem, hogy egy héten belül mindenki küldje el, hogy milyen eseményt akar megtárgyalni és kit kíván meghallgatni, akkor ezeket összesíteni fogom és ezt követően lesz újabb bizottsági ülés. Azt nagyon jónak tartom, hogy ez így történt és a bizottság megkezdte a működését, de lesznek alkalmak, amikor munkacsoportformában dolgozunk, mert valóban teljesen sürgős a parlamentáris bizottsági forma például akkor, amikor egy anyagot állítunk össze. Elsőként a 2006 szeptemberi és októberi jogsértések kapcsán kérem az ötleteket, majd a következő ülésen tisztázni fogjuk a többi eseményt és meg fogunk állapodni abban, hogy milyen megkeresések menjenek ki. A felsoroltak között is van olyan esemény, amit talán indokolt új megvilágításba helyezni, de tömegesen új tényekre talán 2006 szeptembere és októbere kapcsán tudunk lelteni. Persze nincs kifogásom az ellen, hogy ettől eltérő megkeresések legyenek.

Még Morvai Krisztinának megadom a szót.

DR. MORVAI KRISZTINA (EP-képviselő): Az egészen a szisztematikus jellegét lenne fontos kimutatni, azt, hogy az elmúlt rendszer szisztematikus üldözte a politikai ellenfeleket. S ez az utolsó két szó, a „politikai ellenfeleket” visz át a második pontra. Rá fognak majd kérdezni, különösen liberális újságírók és jogvédők, hogy miért nem foglalkozunk a melegtüntetéssel meg még néhány hasonló dologgal, ami szintén gyülekezési jogi kérdés. Szerintem úgy lehetne tovább szűkíteni a dolgot, hogy azt mondjuk, a politikai ellenfelekkel való leszámolás a polgári politikai szabadságjogok korlátozásával, illetve megtaposásával, és ennek a kronológiája, jogi következményei és igazságtétele.

DR. GAUDI-NAGY TAMÁS (Jobbik): Abban döntsön a bizottság, hogy milyen ülésezési rend lenne a megfelelő, valamint határozzunk meg egy véghatáridőt.

ELNÖK: Előbb látni kell, hogy mennyi ilyen jellegű megkeresés van, és akkor tudunk dönteni a rendszerességről is és a formáról is. A javaslatokat nyolc napon belül várom, a jegyzőkönyvből egy összesítőt fogok készíteni és így tudunk továbbhaladni.

WITTNER MÁRIA (Fidesz): Morvai Krisztina azt mondta, hogy üldözték a politikai ellenfeleiket. Ez igaz, de ők ezeket az embereket nem politikai ellenfeleiknek nevezik, hanem azt mondják rájuk, mint annak idején '56-ban, hogy csőcselék meg ellenforradalmárok. Tehát köztörvényesnek bélyegzik őket. Ilyen egyszerű a dolog. Ez a kommunista metodika.

DR. MORVAI KRISZTINA (EP-képviselő): Ezért kell a dolgot nekünk kézbe venni.

ELNÖK: Köszönöm szépen a megjelenést, az ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 16 óra 46 perc)

Dr. Gulyás Gergely
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Szoltsányi V. Katalin és Soós Ferenc